

AKOB

AKDENİZ OPERA VE BALE KULÜBÜ KÜLTÜR ~ SANAT DERGİSİ

FREDERICK TARİHSEL
PIYANOLAR KOLEKSİYONU:
**PATRICIA VE MICHAEL
FREDERICK İLE SÖYLEŞİ**

THE FREDERICK COLLECTION
OF HISTORIC PIANOS:
**AN INTERVIEW WITH
PATRICIA AND MICHAEL
FREDERICK**

91 YAŞINDAKİ DELİKANLI
**SONNY
ROLLINS**

YAŞAMI, ESERLERİ,
GÖRÜŞLERİ:
**AYŞE
KULİN'LE
SÖYLEŞİ**

UNUTULMAYACAK BİR MÜZİK ADAMI

MUAMMER SUN

Fotoğraf : Can Özgün

Frederick Tarihsel Piyanolar Koleksiyonu:

PATRICIA VE MICHAEL FREDERICK

İLE SÖYLEŞİ

The Frederick Collection of Historic Pianos: AN INTERVIEW WITH PATRICIA AND MICHAEL FREDERICK

Ömer Eğecioğlu
Santa Barbara, CA, ABD
omer@cs.ucsb.edu

Çok sayıda gölün, dört bir tarafa akan nehirlerin doğduğu sulak arazilerin ortasında yer alan Ashburnham adlı küçük belde çarpıcı bir doğaya sahip. Boston şehrinin 80 kilometre kadar kuzeybatısında ve New Hampshire eyaletinin sınırında kurulmuş olan beldenin nüfusu 7000 kadar. Etrafı birkaç dağ ve sivri tepeyle bezenmiş, yer yer ormanlık, inişli çıkışlı bir yapısı var coğrafyasının.

Ashburnham arkasını sert cins ağaçlardan oluşan ormanlara dayamış, özellikle meşe-çam ağaçları. Bunların yanısıra akçaağaç, huş, kayın ve dişbudak ağaçları da bulunuyor. Burası 19. yüzyılın sonunda dünyanın sandalye üretiminde başta gelen yerlerindenmiş.

Günümüzde Ashburnham ününü herhalde muhteşem **Frederick Tarihsel Piyanolar Koleksiyonu**'na (The Frederick Collection of Historic Pianos) ve onun uzantısı **Tarihsel Piyano İnceleme Merkezi**'ne (Historical Piano Study Center) borçlu. Bu bir piyano müzesi değil, çünkü enstrümanlar çalışır durumda tutuluyor. Koleksiyondaki piyanolar görmek için değil, aynı zamanda dinlemek için, hatta özellikle dinlemek için oradalar denilebilir.

Koleksiyonun halka açık bir uygulaması da Ashburnham'da her sene verilen **Tarihsel Piyano Konserleri** (Historical Piano Concerts). Bu konserlerde sanatçılar koleksiyondaki antik piyanoları çalarak bestecilerin kendi zamanlarında kullandıkları enstrümanların ürettiği sesleri mümkün olduğunca günümüze getiriyorlar. Her sezon Ashburnham'da böyle birkaç konser veriliyor.

Koleksiyondaki piyanolara sahipleri Edmund Michael Frederick ve eşi Patricia bakıyorlar. Piyanoların hepsinin çalışır durumda olduğu

Blessed with many lakes and wetlands, source of a number of rivers flowing in many directions, the small town of Ashburnham is nestled in an area of hardwood forests, large open spaces, and an impressive landscape. A few mountains and isolated hills called monadnocks add to the rugged outline of the place. Only 60 miles north west of Boston, near the New Hampshire border, it is a small town with a population of about 7000.

The town is in the middle of transition hardwood forests, which consist of mainly oak-pines and also home to sugar maple, yellow birch, American beech, and white ash. In the 19th century it was famous for the production of chairs. It ranked at the very top.

Today Ashburnham's claim to fame is arguably the amazing collection of antique pianos that constitute **The Frederick Collection of Historic Pianos** and the **Historical Piano Study Center**. This is not a museum of pianos, as the instruments are kept in working order. They are not there just to see, but also to hear. As a public utilization of the collection, the town also hosts the series of **Historical Piano Concerts**, where artists are able to play on these instruments, as perhaps the composers intended them to be played. Each season the town hosts many such recitals.

The pianos in the Frederick collection are kept alive and functioning with the loving care and attention of Edmund

Ashburnham, ABD'nin Massachusetts eyaletinde, Boston şehrine 80 km kadar uzaklıkta, nüfusu 7000 kadar olan bir belde.

Ashburnham, is a town of about 7000 people close to the New Hampshire border, 60 miles from Boston, Massachusetts.

düşünülürse bu çiftin kırk seneden fazla bir zamandır süregelen tutkusu ve fedakârlığının ne düzeyde olduğu anlaşılıyor.

Michael Frederick orta öğrenimi için Phillips Exeter Academy'ye gittikten sonra Harvard Üniversitesi'nde Uzak Doğu Tarihi ve Felsefesi üzerine çalıştı. Onaltıncı nesil Bostonlu olan Patricia'nın babası Boston Senfoni'nin halkla ilişkiler müdürü, reklam ve basın sözcüsü; annesi de Boston Senfoni için çalışan bir görsel artistti. Patricia, Boston University College of Music'ten müzik öğretmeni diploması aldı, önce Waltham kentinde, daha sonra Newton'da bir okulda müzik dersleri verdi.

1972'de Boston'da tanışan çift evlendikten sonra Michael'in doğduğu eyalet olan Ohio'ya taşındılar. Orada 1984 yılına kadar yaşadıkdan sonra Massachusetts'e geri dönerek Ashburnham'a yerleştiler.

Frederick Tarihsel Piyano Koleksiyonu'ndaki kuyruklu piyanolar, beldenin ana caddesi üzerinde, eski kütüphane binasında yer alıyor. Hemen yanında Tarihsel Piyano Konserleri'ne ev sahipliği yapan Ashburnham Cemaat Kilisesi var.

2019'un sonbaharında Ashburnham'da, Patricia and Michael Frederick ile koleksiyonları ve tarihsel piyanolar hakkında konuştum. Bu konudaki tutkuları ve bitmeyen enerjileri üzerine bilgi edindim. Koleksiyonu nasıl ayakta tuttuklarını, bir araya konma evresinden günümüze kalan anılarını ve koleksiyonun geleceği üzerine düşüncelerini sordum.

Ömer Eğecioğlu: *Size daha önce bahsettiğim gibi, Türkiye'nin güzel kıyı kenti Mersin'de çıkan AKOB dergisi için yazıyorum. Yazılarım bazen opera, bazen müzik tarihinden ilginç konular üzerine odaklanıyor. Sizin tarihsel piyano koleksiyonunuz ve konser serinizin Mersinli müzikseverlerin çok ilginç bulacağı konular olduğunu düşünüyorum.*

Patricia (Pat): Koleksiyonumuz üzerine bir yazı Çin'de çıkan bir müzik dergisinde çıkmıştı.

Size koleksiyonunuzun tarihi ve idari detayları üzerine sorularım olacak.

Michael (Mike): Şöyle başlayayım, 1972'de doğduğum yere birkaç kilometre uzaklıkta bir okulda ders vermek üzere Boston'dan Ohio'ya taşındık. O zamanlar çembalo yapımına ve barok müziğe meraklıydım.

Michael Frederick and his wife Patricia. They have been doing this for over forty years.

Michael Frederick graduated from the Phillips Exeter Academy, and then he was trained at Harvard in East Asian History and Philosophy. Patricia is a 16th generation Bostonian. Her father was director of public relations, publicity, and the press agent for the Boston Symphony and her mother was an artist who also worked for the Boston Symphony. Patricia majored in music at Boston University College of Music to be a teacher, worked in Waltham and an experimental school in Newton as a music teacher.

In 1972 they met in Boston and got married and subsequently moved to central Ohio where Michael was originally from. They lived there until 1984 at which time they moved back to Massachusetts and settled in Ashburnham.

The Frederick Collection of grand pianos is kept in the old library building of the town, right on the main street. Right next to it is the Ashburnham Community Church where the Historical Piano Concerts can be heard.

In the fall of 2019, I talked to Patricia and Michael Frederick about their interest in historical pianos in Ashburnham. I asked about their admirable passion and energy in maintaining this amazing collection, their memories related to its history and their thoughts on its future.

Ömer Eğecioğlu: *As I mentioned, I write for a magazine that is published in the beautiful coastal town of Mersin in southeast Turkey. Sometimes I talk about the opera season, sometimes I write about music history, or an interesting opera house. Your collection seems like a fantastic opportunity to give the music lovers in Mersin something that they have not seen before.*

Patricia (Pat): We have already gotten into a Chinese music magazine!

I would like to learn how you put this collection together and the administrative details.

Michael (Mike): For one thing, I was about to leave Boston for a teaching job, which, most peculiarly, was only three miles from where I was born in Ohio. At that time, I was also interested in harpsicords and baroque music.

Frederick Tarihsel Piyano Koleksiyonu, Ashburnham'ın eski kütüphane binasında yer alıyor. Sağda Tarihsel Piyano Konserleri'nin verildiği Ashburnham Cemaat Kilisesi.

The Frederick Piano Collection in the old library building and the Ashburnham Community Church.

Michael Frederick ve Patricia Frederick, Ashburnham, Eylül 2019.

Michael Frederick and Patricia Frederick, Ashburnham, September 2019.

Pat: Frank Hubbard adlı usta, çembalo yapımı üzerine kalın bir kitap yazmıştı. Mike onun yardımıyla sıfırdan başlayıp iki çembalo yaptı.

Çırağlığımızı Frank Hubbard'ın yanında yaptınız diyebilir miyiz?

Mike: Hafta sonlarını onun atölyesinde geçirirdim. Cambridge'e oldukça yakın Waltham, Massachusetts'teydi kendisi.

Atölyesinde çembalo yapım ve tamiriyle mi uğraşırdı?

Pat: Mike ikinci çembalosunu Bay Hubbard'ın davetiyle atölyesinde yaptı. Mike'in orada çalışmasına izin verdi, diyelim.

Mike: Çok cömert bir insandı, yeteri kadar yeri de vardı, benim orada çalışmam böylece mümkün oldu.

Bu kendi başına bir yazı olur herhalde.

Mike: Evet, bu konuda bir miktar tecrübe edinmiştim, hatta akademik hayattan ayrılmaya karar verdiğim zaman ilk niyetim çembalo yapmaktı. Sonra piyano için yazılmış repertuarın çoğunun seslendirildiği tarihsel enstrümanlar hakkında fazla birşey bilinmediğini farkettim. 18. yüzyıl sonunda yapılmış piyanolar üzerine çalışmalar vardı ama çoğu insan 19. yüzyıl piyanolarının aşağı yukarı bugünkü piyanolar gibi olduğu varsayımıyla yaklaşıyordu konuya. Ama modern piyanolara benzemiyorlardı bunlar. Bulduğum orijinal enstrümanlar üzerinde çalışarak ve bu konu hakkında yazılmış eski bilgileri toplayarak çok şey öğrendim. Bazı bilgiler bariz yerlerde bulunabiliyordu, eğer bakmayı akıl ederseniz. Örneğin *Grove's Musical Dictionary*'nin ilk baskısında. Zamanın piyanistleri üzerine yazılar vardı, Brahms'ın piyano çalışması yahut Alkan'ın Erard Salonu'nda tekrar konser vermeğe başladığı gibi güncel haberler bulunabiliyordu. Piyano akoru üzerine olan maddeyi yazan akortçu, Chopin'in son Londra konserlerinde piyanosunu akort eden adamdı. Dediğim gibi, biraz araştırma ile insanın kendini bilgilendirmesi mümkündür.

Pat: Tesadüfe bakın ki bizde *Grove's Dictionary*'nin ilk basımı vardı, hatta 1880'lerden, daha topluca yayımlanmamış halini babam kullanılmış kitap satan bir yerden almıştı.

Pat: A big book on harpsicord building was put together by Frank Hubbard. Mike hung out with him and built two harpsicords from scratch.

Can we say that you had your initial training from him?

Mike: Well, I spent my weekends out at his shop. In Waltham, Massachusetts, within reasonable riding distance of Cambridge.

So, he had a shop, he would build harpsicords and repair them?

Pat: Mr. Hubbard invited Mike to finish building his second harpsicord in his shop. Or rather Mike begged him to let him work there on that.

Mike: He was a very generous man, and he had the room, and so he let me work there.

That sounds like a story all by itself.

Mike: So, I did have a background in that, and then when I decided to get out of academia at first, I was going to go into harpsicord building. Then I realized nobody knew that much about the pianos that most of the piano repertoire was written for. They were starting to get interested in the late 18th century pianos, but the people thought the 19th century pianos were pretty much like the modern ones. But they weren't. I learned this because I could find original instruments that had survived in reasonable condition and there was lots of written material that nobody was looking at. Some of it in places that were totally obvious but places you would not look if you did not think of it. For example, the first edition of *Grove's Musical Dictionary*. Well, there you have people who were talking about Brahms playing the piano or about how Alkan has gone back to performing in public at the Salle Erard. The man who wrote the article on piano tuning had tuned Chopin's piano when he was in London for the last time. So, as I say, there were all sorts of written things if you did a bit of research.

Pat: We happened to have a first edition of the *Grove's Dictionary* before it was even bound, these were being issued around 1880. My father had bought it at a secondhand bookstore.

For a project like this to start, you need some funds. How did you manage that?

Mike: Two things: one is my wife was teaching part of the time, and the other thing was I picked my parents carefully.

I see. Very good.

Mike: That's really the only reason we can afford to do it this way. We live, on the whole, very simply but we do have the money behind us.

So, you started this in Ohio?

Pat: Mike had been teaching at the college in Ohio - he taught there for three years - at the end of three years he knew that he would not be continuing on, and that last year of his teaching, we bought a house that was in the middle of nowhere. It was corn fields all around us and a few neighboring houses. We were about 50 miles from the nearest big city. Suffice it to say, it was nice to be in the place that we were for nine years because it meant that he could experiment with what worked, for example, with the stringing on the pianos without having some authority looking over his shoulder and saying that's not the way I would do it.

Böyle bir projeyi başlatmak için gerekli finansmanı nasıl sağladınız?

Mike: Birincisi eşim Pat ders veriyordu, ikincisi de annemi babamı çok dikkatli seçtim!

Tamam.

Mike: Mali gücümüz bu nedenle var. Yoksa genelde özel hayatımız çok sade.

Koleksiyona Ohio'da mı başladınız?

Pat: Mike üç sene Ohio'da bir yüksek okulda ders verdi, daha sonra kırsal alanda bir ev aldık. Etrafımız göz alabildiğince mısır tarlasıydı. Uzakta tek tük de komşularımız vardı. En yakın şehire 70 kilometre kadar uzaktaydık. Dokuz sene burada yaşamının avantajları da vardı; örneğin Mike piyano telleriyle kimse karışmadan istediği gibi deneyler yapabiliyordu.

Buna başladığınız zaman ilgi alanınız sadece eski piyano toplamak değildi, onların mekanik yapısı ile de ilgileniyordunuz.

Mike: Evet, nasıl müzik ürettikleri ile ilgileniyordum. Tabii eğer aletler çalınamıyorsa bunu anlamak da mümkün değil.

Bir örnek olarak, piyanoların telleri konusunda ne yaptınız?

Mike: Birçok şey. Günümüzde tarihsel piyano telleri ürettiklerini uman uzmanlar var. Bunu nasıl söylediğime dikkatinizi çekerim. Bütün detaylara girmeden, bu konu sanıldığından çok daha karışık. Neyse, eskiden tel yapan şirketler değişik amaçlar için, değişik niteliklerde binbir çeşit tel üretiyorlardı. Bazen bu orijinal tellerden bulmak mümkün. Bir kez denediğim tür, kaynak yapmak için metalleri bir arada tutmak için kullanılan tellerdi. Teknik özelliklerini eskiden kullanılan demir piyano tellerine çok yakın buldum.

Bunları kullandınız mı?

Mike: Evet. Bir başka denediğim tel de balıkçıların kullandığı cinstendi. Aşağı yukarı istenen çekme direncine ve yumuşaklığa sahipti. Piyano tellerinin yapısı oldukça karışık ve kimyasal niteliklerini aşıyor. Kimyasal nitelikleri sadece bir başlangıç noktası. Yapısı aynı olan teli ne kadar ısı kullandığınıza göre, çekme direnci ve sertliği çok değişik tellere dönüştürebiliyorsunuz. Çok sert yapmak mümkün, öyle ki eğer tel makası ile kesmeye çalışsanız makası zedeler. Gayet esnek ve bükülgen hale getirmek de mümkün. Bunlarla deneyler yaptım. Bana çembalo yapımı öğreten usta da modern piyano tellerini değişik ısılarla işleyerek eski çembalo tellerini yakalamaya çalışıyordu. Evet, bu metot da bir yere kadar çalışıyor, ama sadece bir yere kadar.

İlk piyanonuzu hatırlıyor musunuz?

Pat: İlk edindiğimiz enstrümanlar dört köşe piyanolardı.

Mike: Ohio'ya taşındıktan hemen sonra bir antikacıdan 18. yüzyıl sonunda İrlanda yapımı dört köşe bir piyano satın aldık. Tamir edip çalar hale getirebileceğimi düşünüyordum. Mobilya olarak görünümü fena değildi, üstelik fiyatı da uygundu. İlk aldığımız antik piyano bu oldu. Daha sonra birkaç tane daha İrlanda ve İngiliz yapımı dört köşe piyano edindik. İlk kuyruklu piyanomuzu alış tarihimiz 1975. Bir İngiliz müzikoloji dergisinde eski piyano avcısı birinin reklamını görmüştüm, yazıp ne aradığımı söyledim, Chopin'in zamanından bir kuyruklu piyano arıyorum, dedim. İstedığimi bir zaman sonra buldu. Fiyatı da fena değildi. Yine de şimdi bildiklerimi o zaman biliyor olsam o kadar ödemedim.

So, when you started this, it was not just a matter of collecting the pianos, you were also interested in the mechanics of the instruments?

Mike: More basically what they had to do with the music. Of course, if they don't play, I really can't tell at they had to do with the music.

What did you do about, say strings for the old instruments?

Mike: A number of things. Today there are specialists who do supply what they hope is more or less historical music wire. You notice how I am phrasing that. Without going into all the questions that you get into in that subject, it is more of a mess than you might imagine. But be that as it may, back then the wire companies drew all kinds of wire, for every purpose under the sun, and some you can't imagine. So sometimes what you can do is obtain wire originally drawn by the company. I think in one case tying things together for welding. It is very close in its mechanical characteristics to old iron music wire.

Did you use these?

Mike: Yes, and another wire originally designed for catching fish, trolling. It had about the right tensile strength characteristics and flexibility. The characterization of piano wire is rather complicated actually. It is not just the chemical form. That's just the beginning. Starting with wire of that composition, depending on the heat used, you can turn that stock in to almost anything. It is quite remarkable. From very hard high tensile strength wire - so hard if you try to cut it with cheap wire cutters it will notch the wire cutter - to soft and flexible if you heat treat it differently. So, there were some experiments. Also, my master in harpsicord building was experimenting with heat treating modern piano wire to see if you can get back that way. The answer is, yes, sort of, but with problems.

Do you remember the first pianos you acquired?

Pat: The first ones we got were square pianos.

Mike: Shortly after we had moved out to Ohio, we acquired a late 18th century Irish square piano from an antique shop. I thought that I could probably make it play. It was a nice enough piece of furniture and the price wasn't out of the question for our finances at that point. So anyway, that was the first piano we got. Then we got some other Irish and English square pianos. The first grand piano was in 1975. I saw it at an English musicology magazine ad, by a guy who was offering his services as a finder for such things. So, I wrote to him and said here is what I am looking for: I want a grand piano of the Chopin era. After a while he came up with one. Again, the price wasn't that out of sight for us. It was probably higher than I would pay if I had known what I know now.

So, your first grand piano came from England.

Mike: Yes. They didn't import many grand pianos to the United State until after the World War II. There was an American piano industry that was doing very well. It used to be the world's biggest. Also, there were protective tariffs.

Let me jump ahead a bit. What is the status of the collection, as far as the state of Massachusetts is concerned?

Pat: It belongs to us. It is a private collection.

Frederick Tarihsel Piyanolar Koleksiyonu'ndan üç kuyruklu piyano. Soldan sağa: Ravel'in kullandığı model 1893 Erard; 1871 Streicher; Brahms'ın piyanosunun modeli 1868 Streicher.

Three grand pianos from The Frederick Collection of Historic Pianos. From left to right: 1893 Erard, the same model as Ravel's piano; 1871 Streicher; 1868 Streicher, the same model as Brahms' piano.

Yani ilk kuyruklu piyanonuz İngiltere'den geldi, öyle mi?

Mike: Evet. İkinci Dünya Savaşı sonrasına kadar Amerika'ya çok sayıda kuyruklu piyano ithal edilmiyordu. Herşeyden önce Amerika'da dünya çapında bir piyano endüstrisi vardı, bir de gümrük vergileri ithali kısıtlıyordu.

Şu anda koleksiyonun statüsü nedir?

Pat: Enstrümanlar bizim. Özel bir koleksiyon yani.

Ve bu binada muhafaza ediyorsunuz.

Pat: Evet, Ashburnham'ın eski kütüphane binasında. Kütüphane yeni yerine taşındıktan sonra eski binanın kâr amacı gütmeyen bir kuruluş tarafından kullanılabilmesine karar verildi. Tarihsel, kültürel, eğitimsel, artistik veya bilimsel bir hedefi olması koşuluyla. Bizim yaptığımız aşağı yukarı bunların hepsine uyuyor.

Bina sizin mi?

Pat: Şehirden kiralyoruz.

Piyanoları kütüphane binasına taşımadan önce nerede depoladınız?

Pat: Evimizde.

Peki eviniz ne büyüklükteydi?

Pat: Piyanoların eve nasıl sığdığını gösteren bir şema var. Baştan aşağı piyano doluydu.

İnsanlar sizi biraz eksantrik buluyor olmalılar.

Mike: Herhalde bazıları buluyordur. Bizim eve gelenler genellikle zayıf insanlardı diye şaka yapıyoruz. Bir de böyle birşeyle uğraştıktan sonra bir bina gördüğünüzde aklınıza gelen ilk soru içine kaç kuyruklu piyano sığdırabileceğiniz. İnanın bu sayı tahmininizden çok daha fazla.

Piyanolarınızın sesi modern piyanolara kıyasla nasıl?

Pat: Biz Ohio'da yaşarken bir gün eve geldim, Mike piyano çalıyordu. Mozart için çok dan-dun ve yüksek sesli olduğunu söyledim. Ama çembalo ve dört köşe piyano çaldığı için Mike'ın tuşesi aslında çok hafifti. Meğer benim Steinway piyanomu çalıyormuş ve sesi

And you choose to store it here.

Pat: Yes, in the former library of the town of Ashburnham. After the library was moved to a bigger place it was decided that the old building could be used by a nonprofit for historical, cultural, educational, artistic, or scientific focus. We were pretty much all of these things.

Do you then own the building?

Pat: No, we rent it from the town.

Before you moved the pianos to the library, where did you store them?

Pat: They were in our house.

How big a house did you have?

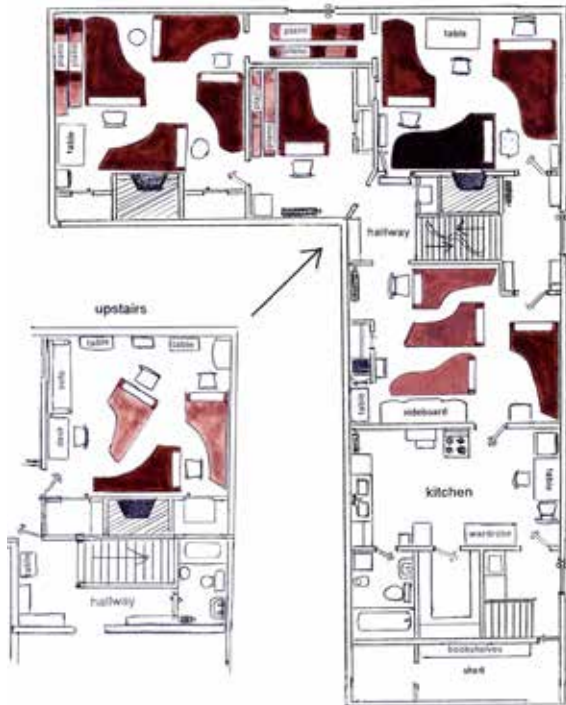
Pat: I have a diagram of how they fitted in our house. We had a house that was packed solid with pianos.

Hmm. Do people think you are a bit eccentric?

Mike: Well, some of them might. But we like to say that people who came to visit were usually skinny! After a while in something like this, you come to a point where you look at a building and automatically think how many grand pianos could we put in that space. It's really much more than people think.

How would you compare the sound of your pianos to the modern ones?

Pat: When we were in Ohio, one day I came home and Mike was playing the piano, and I said you're banging, that's too heavy, that too loud for Mozart. He said, I am not banging, I have a very light touch from playing the harpsicord and the little square piano. He was playing my Steinway, and it was the Steinway that was too heavy. I had been too busy outside

Bugünkü yerleri olan eski kütüphane binasına taşımadan önce Michael ve Patricia'nın evlerindeki kuyruklu piyanoların yerleşime şeması.

The way the grand pianos were kept in the Frederick household before moving them to the old library building in Ashburnham.

çok gürültülü çıkan da Steinway piyanoymuş. Ben o zamanlar bir süredir piyano çalışmamış olduğum için sesi kulağımdan gitmiş. O zaman daha önce sevimli bulduğum ama ciddiye almadığım dört köşe piyanonun Mozart, Haydn ve Beethoven için belki benim Steinway'imden daha uygun olduğunu düşündüm. Mendelssohn ve Chopin devrinden ilk kuyruklu piyanomuzu aldığımızda da bu tarihsel piyanonun Mendelssohn, Schubert ve Chopin için daha uygun olabileceğini düşündük.

Evet.

Pat: Sonra Steinway'i sattık, onun parasıyla bir Erard aldık. Herşeyin başlangıcı bu oldu diyebilirim.

Koleksiyondaki piyanoların listesine baktım, bunların çoğu kuyruklu piyano değil mi?

Pat: Evet, bütün dört köşe piyanoları elden çıkardık. Sanatçıların stüdyolarında ya da sahnede çaldıkları türden piyanolarla ilgilenmeye başladık.

Mike: Ayrıca zamanla çevrem genişledikçe bu konu hakkında çok daha fazla bilgi edinin oldum. Böylece gittikçe daha kaliteli enstrümanlar almam mümkün oldu.

Pat: Koleksiyondaki iyi bir piyanoyu kaliteli bir enstrüman arayan birisine satıp o sınıftan en iyi piyanoyu almaya başladık.

Mike: Böylece koleksiyon gittikçe değer kazandı. Bizim her zaman belli bir hedefimiz vardı. Eğer bir piyano ciddi bir bestecinin ya da piyanistin oturup çalmak isteyeceği, müziğini duymak isteyeceği bir enstrüman değilse - tabii mecbur kaldıkları zaman her cins piyanoda çalıyorlardı, o başka - o piyano bize hiç bir zaman çekici gelmedi. Ayrıca sonra biliyorsunuz LP lerden CD lere geçildi. Bunun bir neticesi CD lere geçirilecek materyal bulmaktı. Bu amaçla eski 78'likler temizlenip yayımlandı. İnsan hayatının uzunluğuna bakacak olursak, 1860'larda doğan bir sanatçının yeni teknoloji ile kayıt yapacak kadar yaşaması mümkündü. Zaten Liszt, Clara Schumann ve Brahms'ın öğrencileri bunu başardılar.

Scriabin'in 20. yüzyılın başında kağıt piyano rulolarına kayıt ettiği eserler mevcuttur.

Pat: Piyano rulolarının temel bir sorunu var. Kaydedilen müziğin kusursuz dinlenebilmesi için kaydedildiği piyanoda ve aradan çok zaman geçmeden çalınması gerekiyor.

Mike: Diyelim ki bir sanatçı çekiç mekanizması yumuşak olan 6' Mason & Hamlin üzerinde piyano rulolarına Rachmaninov kayıt etti. Şimdi onu, çekiçleri kaya gibi sert olan 9'7" Bösendorfer'de geri çalıştırıyoruz. Makinanın yapmaya çalıştığı şey çekicinin hızını orijinal kayıttaki hızı ile eşleştirmek. Şimdi bazı tuşlar dokunsanız çalıyor, bazıları ise büyük güç gerektiriyor. Bu mekanizmalar kendilerini üzerinde çalacakları piyanonun niteliklerine göre ayarlamıyor.

Koleksiyonda çok sayıda Erard olduğu dikkatimi çekti.

Mike: O kadar çok Erard olmasının belli bir nedeni var. Haydn ve Beethoven'ın Erard'ı olduğu gibi, bu Mendelssohn'un en sevdiği aletti. Chopin uzun süre kullandı, Liszt aktif konser hayatının büyük bir kısmında bu marka enstrümanda çaldı. Clara Schumann'ın Erard'ı vardı, Brahms, Ravel ve Faure'nin de.

Piyanolarınızdan birini bir koleksiyoncu bugün satın almak istese, ne derdiniz?

Mike: Hiçbiri satılık değil.

the house to practice very much, and I had gotten away from listening to my Steinway, and all of a sudden, I thought that, that little piano I had thought was sort of cute and quaint but I hadn't taken all that seriously, was more appropriate for Mozart and Haydn and Beethoven than my Steinway was. Then when we got this first grand piano from England, that he fixed up and got playing, from the Mendelssohn and Chopin generation, I thought that that was more appropriate than my Steinway for Mendelssohn and Schubert and Chopin.

I see.

Pat: So, we sold the Steinway, and used the money to get an Erard piano. And we went on from there.

I have the list of the pianos you own. Most of them now are grand pianos, aren't they?

Pat: Yes, we got rid of all the square pianos we had. We decided to concentrate on what people had been playing either in say a serious music studio, or on stage.

Mike: Also, as time went on, I got on better and better grapevines, so I was able to get access to better and better quality instruments.

Pat: So, then we'd sell the respectable one to someone who wanted a nice piano and use the money to buy the best one.

Mike: So, we upgraded this way. The collection was always very much focused. In other words, if the piano is not something that a serious pianist or composer would willingly have played

Overstrung pianos	Manufacturer	Year	Location
I.	Erard	1928	Paris
	Blüthner	1907	Leipzig
	Erard	1895	Paris
	Bechstein	1892	Berlin
	Blüthner	1877	Leipzig
II.	Steinway	1866	New York
	Erard	1909	Paris
	Erard	1893	Paris
	Erard	1877	Paris
	Streicher	1871	Vienna
III.	Streicher	1868	Vienna
	Bösendorfer	1877	Vienna
	Chickering	1862	Boston
	Erard	1859	Paris
	Bösendorfer	1845	Vienna
IV.	Streicher	1846	Vienna
	Pleyel	1845	Paris
	Erard	1840	Paris
	Erard	1836	Paris
	Tröndlin	c. 1830	Leipzig
V.	Stodart	c. 1830	London
	Bösendorfer	c. 1830	Vienna
	Graf	c. 1828-1829	Vienna
	Katholnig	c. 1805	Vienna
	Clementi	1805	London
V.	Brodmann	c. 1800-1805	Vienna
	Unsigned Piano	c. 1790-1795	Viennese

Patricia ve Michael Frederick'in koleksiyonundan Ashburnham'da Tarihsel Piyano İnceleme Merkezi'nde gösterimde olan kuyruklu piyanoların listesi.

The list of grand pianos on display at the Historical Piano Study Center in Ashburnham from the collection of Patricia and Michael Frederick.

Frederick Tarihsel Piyanolar Koleksiyonu'ndan Ravel tarafından kullanılmış 1877 "Extra-grand modèle de concert" Erard. 88 yerine kalın Sol ve Sol diyeze giden 90 tuşu var.

From The Frederick Collection of Historic Pianos, an Erard 1877 "Extra-grand modèle de concert" with 90 keys to low G and G# used by Ravel.

Tabii koleksiyonunuz bir müzeden ziyade yaşayan, organik bir varlık.

Pat: Evet. İlginç bir başka nokta da şöyle. Müzelerin ilgilenip bizim hoşumuza gitmeyen piyanoları şaka mahiyetinde dört sınıfa ayırıyoruz. Her birine komik bir isim koyduk. Bir tanesi "göz ziyafeti" piyano, insanı hayrete düşüren, belki ayak olarak meleklerin havada tuttuğu, kapağın altında bir yağlıboya manzara çizilmiş, buna benzer birşey. Biz bunlarla ilgilenmiyoruz. Bizde çok güzel görünümlü birkaç piyano var ama onları müziksel değerleri ve bir besteciye olan yakınlıkları nedeniyle edindik. Bir başka ilgilenmediğimiz şey "kutsal emanetler", birinin saçı veya tırnağı gibi. Bu durumda piyano çok ünlü, zengin, veya tanınmış bir piyaniste aittir. Bununla da ilgilenmiyoruz. Bize bu cins piyanolar öneren oldu, bu piyano falan feşmekanındı, istemez misiniz? Cevap hayır. Sirkte teşhir edilmesi gereken "iki-başlı buzağı" piyanoları da var. Bunlar garip bir tarafı olan enstrümanlar. Kimin aklına gelip de bunu yapmış acaba, diye kafa yoracağınız ucubeler. Dördüncü kategori "komşunun piyanosu". Size birisi gelip, şu piyano benim dedemin dedesinindi, ilgilenmez misiniz, der. Eğer belli bir besteciye veya belli bir kuşak müzisyene çok yakınlığı yoksa, cevabımız; hayır, ilgilenmeyiz.

Hedefinizde olan tarihi yelpazenin her döneminden piyano örnekleri var mı elinizde?

Pat: Elimizdeki en erken örneklerden sonra gelen dönemin piyanolarından da örnekler olsa iyi olurdu. Elimizde o kuşaktan bir enstrüman var ama restore edilmiş değil.

Hangi zamandan bahsediyorsunuz?

Pat: 1810 ile 1825 arası. Schubert ve genç Beethoven zamanı.

- of course they played all sorts of things when they were stuck, they had to - but we concentrated on the sort of piano they would have been thinking of for listening to their music. Also, late on the change from LPs to CDs came. One thing that that meant was well what do you put on the CDs now? One thing is reissuing old recordings. So, they started reissuing old 78s and what not. If you think of ordinary human longevity, people who were born in the 1860s could and did live long enough to make recordings. There are quite a few recordings by Liszt pupils, Clara Schumann pupils, Brahms pupils, and people who were at least in those same circles.

There are some excellent reissues of piano rolls of Scriabin playing his own music.

Pat: There is a fundamental problem with piano rolls, though. It gives an accurate reproduction of the music played only if it is played back on the same piano it was made on, immediately thereafter.

Mike: Suppose somebody is recording, say Rachmaninov, he made a few piano rolls on a 6' Mason & Hamlin with soft hammers. Ok, now you hitched it up to a 9'7" Bösendorfer with rock hard hammers. What the machinery does is to try to match the speed of the hammer. Some of them, in that register, you just give a nudge and some of them not. The machine does not adjust according to the piano it is hooked up to.

You have quite a few Erards in your collection.

Mike: One reason we have so many Erards is, well, Haydn had one, Beethoven had one, it was Mendelssohn's favorite instrument, it's what Chopin used a good part of the time, Liszt used most of the time during his active concert career, Clara Schumann had one, Brahms used them, it was Ravel's piano also Fauré's piano.

Of course, what you have is not exactly a museum, it is a living organic entity.

Pat: There is another thing about museum pianos, we kind of joke that there are four categories of pianos that museums often interested in that we are not. We have funny names for them. One is the "eye candy" piano, where they are amazing looking, maybe angels holding it up, a landscape inside the lid, or something like that. We don't do that. We have some very nice looking pianos which probably survived because they were beautiful. But we got them for their musical value and their relationship to the composer. We don't do what we call the "holy relic", say somebody's fingernail. In this case it would be a piano that would have belonged to some very famous or very wealthy person, a great pianist. We don't do that. We have been offered pianos like that, don't you want this piano, it belonged to so and so? No, we don't. We don't do what we call the "two-

Erard logosu. Erard logo

Mike: Tabii Beethoven çok özel bir durum. Kendisi 1810'dan sonra piyano sesinin nüanslarını duymadığı için ona yön veren sadece kafasında hayal ettiği sestir. Bunun da neye benzediğini tabii ki bilemiyoruz.

Konser serisine ne zaman başladınız?

Pat: Ashburnham'a taşındıktan bir yıl sonra, yani 1985'te. Mike'ın Ohio'da ders verdiği okulda bir dizi etkinlik düzenleme planımız vardı. Üstelik önerimize müzik bölümündeki hocalar dahil birçok ilgili gayet sıcak bakıyorlardı, çünkü böylece kampüs yaz aylarında da kullanılmış olacaktı. Ama okulun müdürü bu fikre katılmayıp projeyi iptal etti. Biz de sonunda orada yaşamaktan vazgeçtik.

Mike: Mark Twain'in bir sözü vardır; "Ne zaman ölümün yaklaştığını hissetsem Cincinnati'ye giderim," der, "çünkü orada her şey elli yıl sonra olur!" Bu gözlem birçok konuda geçerli. Bir örnek olarak vereyim; Ohio'da bir zamanlar dünyaca ünlü bir org yapımcısı vardı. Ama Ohio'nun eyalet üniversitesi kendileri için yaptığı orgu istemedi. Neticede o da ülkenin batı kıyısına taşındı.

Pat: Boston, New York ve California'dan gelip koleksiyonumuzu görmek isteyenlerin sayısı Ohio üniversitelerinden zahmet edip gelenlerden çok daha fazlaydı. Biz de bir süre sonra taşınmaya karar verdik.

Nasıl taşındığınızı merak ediyorum. Bu kadar çok sayıda piyanoyu nasıl taşıdınız?

Pat: Taşıma şirketinin sahibi Massachusetts'dendi. Dedi ki, "Eğer piyanoların ayaklarını çıkarıp onları yan yatırarsanız o zaman mobilya taşıma ücreti alırsınız sizden, piyano değil." Yöre halkından yardım istedik, yakınımızda yaşayan çiftçiler zaten saman balyaları ve yeni doğmuş buzağuları taşımaya alışkın insanlardı, ikişer üçer yardıma geldiler. Piyano kollarını kaldırıyorlardı, biz de ayakların vidalarını söküyorduk. Sonra da hangi ayaklar hangi piyanonun diye not alıyorduk, ve bir sonraki piyanoya geçiliyordu.

Mike: Ev taşıyan herkesin keşfettiği bir şeyi biz de keşfettik. Genellikle ağır şeylerin, mobilyaların, beyaz eşyaların taşınması o kadar sorun değil - 28 kuyruklu piyano bu kuralı biraz aşıyor olsa da - insanın asıl zamanını alan, ufak tefek şeylerin başağrısı oluyor.

Pat: Şirket piyanoları yeni eve taşıdığı zaman aletleri içeri sokmanın olanaksız olduğunu gördük. Evin giriş kapısının hemen önünde bir duvar vardı.

Mike: Piyano taşıma da biraz zor!

Pat: Biz de mutfağın uzantısı olan ahşap ambarı modifiye edip piyanoları eve bu yolla soktuk.

Mike: Pat'le ben daha sonra piyanoları kurup yerleştirmek için birkaç gün harcadık. Sanılanın tersine, çok güç gerektirmeden yapılabilecek bir şey bu. Bir gün yaşlılar nasıl piyano taşıyıp kurabilir diye bir ders vereyim diyordum. Neyse, sonunda hepsini bir araya koymayı becerdik.

Piyano koleksiyonunuzla kayıt yapan çok sayıda sanatçı var, değil mi?

Pat: O evreye daha sonra geldik. Buraya taşındığımızda şimdi konserlerimize eve sahipliği yapan kilisenin, müzik programını beğenip korosuna katıldım. Bir zaman sonra idare heyetine piyano konserlerimiz için kiliseyi kullanmayı teklif ettim, kabul ettiler. Bu 1985 yılındaydı. Hatırlıyorum, ilk konserimize yüzden fazla dinleyici gelmişti. Sonra düzenli olarak her sene yapmaya başladık.

headed calf at the country fair", weird pianos that they have in a museum, you look at and say who would ever imagine doing something like that with a piano? The fourth one is "potluck". Whenever somebody says I have this wonderful old piano that belonged to my great grandfather, do you want it? Unless it is tightly related to a particular composer or a generation of composers, the answer is no, we don't want it.

Do you feel that you have covered to your satisfaction the whole spectrum of pianos that you had in mind?

Pat: It would be nice to have from between the earliest ones and the next. For instance, we have a piano from that generation, but it isn't restored.

What period are we talking about?

Pat: Between about 1810 and 1825. Time of Schubert and late Beethoven.

Mike: In the case of Beethoven, there is the problem that he did not hear the pianos in any subtle way after about 1810. So, the sound he was composing for was all in his head. What he imagined the piano sounded like, we don't have access to that.

When did you start the concert series?

Pat: A year after we moved to Ashburnham. It was 1985. We had thought that we were going to have big events at the college Mike had taught in Ohio, and there were people on the campus, some of the music faculty and others who thought that this would be a wonderful summer use of the campus. But the college president shot down the whole idea. In the end we decided that the place was hopeless.

Mike: There was a line by Mark Twain who said that whenever he felt that he was in danger of dying, he would go to Cincinnati, because everything happens there fifty years later! That tends to be the attitude about an awful lot of things. Ohio at one point had one of the most important organ builders in the country. He had an international reputation. But Ohio State University didn't want one of his organs, and he then moved to the West Coast.

Pat: We were getting more visitors flying in from Boston, New York and California to see our piano collection than we were getting from Ohio universities. So, we decided to move.

Frederick Tarihsel Piyano Koleksiyonu'ndan 1877 Bösendorfer kuyruklu piyano.

1877 Bösendorfer Grand from The Frederick Collection of Historic Pianos.

Artık konser seriniz bir gelenek haline gelmiş.

Pat: Bu bizim 35. yılımız. Her sene programımızda yedi konser yer alıyor.

Kâr amacı gütmeyen bir kuruluşsunuz, değil mi?

Pat: Evet. Piyanoların sahibi biziz, ama kuruluş kâr amaçlı değil. Yani biz para kazanmıyoruz bunlardan.

Bana çocuklarımızın koleksiyonla ilgilenmediğini söylemişsiniz. Günü geldiğine kim bakacak bu piyanolara?

Pat: Mümkün olduğu kadar koleksiyonu bir arada tutmak istiyoruz. Diyelim ki, aradığımız bunu üstlenecek kafa dengi bir milyarder.

Eyalet ilgilenmiyor mu?

Pat: Bildiğiniz gibi, genelde Amerika Birleşik Devletleri'nde ulusal meşgale spordur, sanat değil.

Yani bir plânınız yok.

Pat: Uğraşıyoruz. Piyanolar için hem ısı hem nem kontrolü sağlayacak, kendi konser salonu, atelye alanı, kütüphane ve dinleme odasına sahip bir yer arzu ediyoruz. Çok geniş kapsamlı bir kitap ve kayıtlar koleksiyonumuz da var.

Sizinkine benzeyen koleksiyonlar var mı?

Mike: Piyano koleksiyonlarının çok ilginç yönleri var. Ben şahsen bir sürü değişime şahit oldum. Örneğin İngiltere'de önemli sayılabilecek sadece bir tek özel koleksiyon kaldı. Eskiden üç tane vardı, ikisi bir süre sonra kapandı, piyanolar elden çıkarıldı. Son zamanlara kadar hayatta kalmayı beceren Colt Koleksiyonu'nda ağızımı sulandıran birkaç piyano yok değildi, onu da belirtiyim.

Sesleri nasıl?

Mike: O koleksiyon daha çok bakmak içindi. Bizim piyanoları ise çalar hale getirmek çok zaman ve emek aldı. Kestirme bir yolu yok, bir günde ya da on kolay derste iyi bir ses elde edemiyorsunuz.

İleride koleksiyon veya restorasyon yapmak isteyenlere ne tavsiyeleriniz var?

Mike: Antik enstrümanlar ve onların restorasyonu çok sorunlu bir alan çünkü bunu gerçekten yapmayı bilen insanlar çoktan öldü. Eski bir şeyi hayata getirmeye çalışıyorsunuz, bütün estetik parametreleri

May I ask you then what was involved in your move? How did you move the whole collection?

Pat: The head of the moving company was from Massachusetts. He said; "I tell you what, if you take the legs off the pianos and tip them over, then we won't charge you for moving a piano, we'll charge you for moving a big lump of furniture". So, we got a bunch of the farm men from our community, who were used to carrying bales of hay and picking up baby cows and so on, and they came, two or three at a time. They would hold up the corners of the pianos and someone would unscrew the legs and tip it over on its side, and we would label the legs, saying these legs go with this piano, then they'd do the next one and so on.

Mike: So, what we found is what I think everybody else found about moving. Usually, it is not moving the heavy things, all the furniture and the appliances, that kind of stuff - all right 28 grand pianos, that's a little more than most - but what usually drives you nuts is the miscellaneous stuff.

Pat: During that first move we made, when the movers got the pianos to our house, we found out that there was no way of getting the pianos into the house because there was a wall right in front of the door.

Mike: And pianos don't bend very well.

Pat: So, we had to modify the shed in the back, which opened into the kitchen, and moved the pianos into the house through that.

Mike: Pat and I then spent days setting up grand pianos, and contrary to what you might expect - at some point I ought to give a course in geriatric piano moving - there are ways you can do things without enormous amount of physical strength. We eventually got them set up.

Various artists seem to like recording on your pianos.

Pat: That came later. When we moved here, I liked the music program of the local church and immediately joined the choir. After a few months I asked the church governing body about having piano concerts in the church. They agreed. This was in 1985. Our first concert had over a hundred people. We ended up doing it regularly.

Now you have a tradition of concerts here.

Pat: This is our 35th year. Now we have seven concerts a year in our series.

Are you a nonprofit organization?

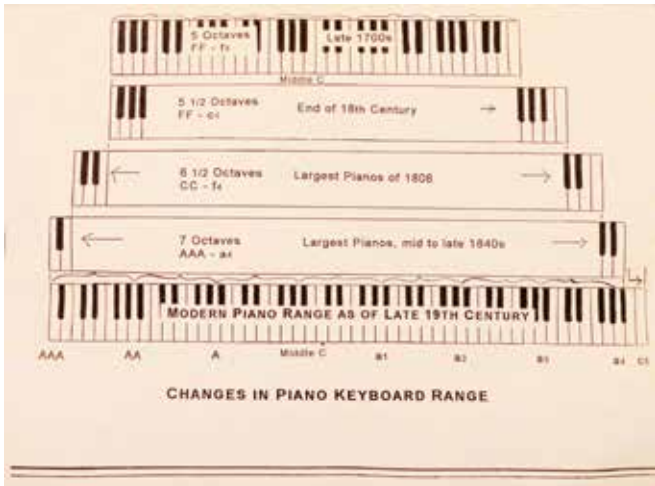
Pat: Yes, we are. We own the pianos, but the operation itself makes no money. We certainly don't make any money out of this.

You had told me that your children are not interested in the collection. What happens in the event that you two cannot do this anymore?

Pat: We'd like to keep the collection together as much as possible. All we are looking for is just a billionaire of the right sort.

Is the state interested?

Pat: As you know, in the United States as a whole, the national interest is more sports than the arts.

Frederick Tarihsel Piyanolar Koleksiyonu'nda tarih boyunca piyano klavye boylarının değişimini gösteren bir şema.

A diagram showing the changes in the range of the keyboard in The Frederick Collection of Historic Pianos.

Frederick Tarihsel Piiano Koleksiyonu'nda bir kuyruklu piyano.

Experimenting on a historic grand piano in The Frederick Collection of Historic Pianos.

de göz önüne alarak. Bunu bir yere kadar yapmak mümkün ama hemen olmuyor, kolay bir yöntemi yok. Modern bir piyano teknisyeni iyi tanımlanmış sınırlı çerçeveye sığan bir iş yapıyor. Tek tip bir enstrüman üzerinde çalışıyor, dolayısıyla işi nispeten kolay. Biz iki yüzyılın birikimi ile uğraşmak durumundayız. Üstelik enstrümanlar çok çeşitli ve standartlar tamamen değişik.

Pat: Tarihsel piyanoları renove eden ve çalınabilir hale getiren ustalar yok değil. Ama genelde bütün hepsinin sesi aynı kalitede çıkıyor, çünkü kulaklarına yerleşmiş, kendi fikirleri olan belli bir sesle başlıyorlar. Bizim koleksiyonumuz öyle değil. Mike onları yeni oldukları zamanki seslerine kavuşturmaya çalışıyor. Sanki her piyano ile tek tek konuşup sesinin nasıl olduğunu soruyor gibi.

Mike: Belli bir geleneği devam ettirmek istiyoruz. Amacımız klâsik piyanonun kültürel mirasını yaşatmak. Belki de buna müzik ekolojisi demek uygun olur.

Muhteşem piyano koleksiyonunuzun tarihini ve detaylarını bizimle paylaştığınız için çok teşekkür ederim.

Frederick Tarihsel Piyano Koleksiyonu'ndaki antik piyanoların seslerini merak ediyor olabilirsiniz.

Piyanist Zeynep Üçbaşaran, Eylül 2019 Ashburnham resitalinde koleksiyondan 1840 Erard piyanosunu kullandı. Sanatçının bis olarak seslendirdiği parça, Abram Chasin'in Gluck'ün *Orfeo and Euridice* operasından uyarladığı *Melodie d'Orfeo* idi. Bu eserin konserden yapılmış mp3 kaydı aşağıdaki linkten dinlenebilir.

Frederick Tarihsel Piyano Koleksiyonu'ndan 1840 tarihli Erard (Paris) kuyruklu piyano.

An Erard (Paris, 1840) from The Frederick Collection of Historic Pianos.

So, you don't have a plan.

Pat: We are trying. We would like to have the building where it is housed to be temperature and humidity controlled for the sake of the pianos, we would like to have its own concert space, restoration workspace, its own library and listening space. We have a large library of books and recordings.

Are there other collections like yours?

Mike: Well, it is rather strange the way this sort of thing works. I have seen too many examples of what goes on with piano collections. For example, there is one private collection of importance left in England. There used to be three, two of them have been liquidated, in part because they couldn't figure out what to do with them after a certain point. But the one that was still around until recently was the Colt collection and it had lots of instruments that I would love to steal,

Do they sound good?

Mike: Well, that collection was mostly to look at. I can say that it took me a long time to make our pianos here sound good. It doesn't happen overnight in ten easy lessons.

Do you have any advice for the future collectors and restorers?

Mike: The problem is, with the whole business of old instruments and reviving them, the last people who really knew all about it died a long time ago. So, you are trying to recover something, including a whole set of esthetic values. You can do it to some extent, but it doesn't come overnight, and it's not a simple process. A modern piano technician has a neatly focused, precise job. He works on one kind of instrument, and so it's manageable. We have to deal with two centuries' accumulation, plus with very different standards and very different instruments.

Pat: There are some people renovating older pianos to get them in playing condition, but in most cases all the pianos after they have been renovated sound the same because people have some preconceived idea of what they are supposed to sound like. Whereas our collection has a sense of – well, it's like Mike asking the piano what it wants to say and getting each one to sound the way it probably sounded when it was new.

Mike: We are trying to preserve history and the keep heritage of classical piano alive. Call it musical ecology if you like.

Thank you for sharing the details of your amazing collection of pianos.

You may be interested in hearing the sound of some of the historic pianos in the Frederick Piano Collection.

Pianist **Zeynep Ucbasaran** played on the Erard 1840 in her recital in Ashburnham in September 2019. Her encore presentation was *Melodie d'Orfeo* from *Orfeo and Euridice* by Gluck, as arranged by Abram Chasins. An mp3 file of this live recording can be heard through the link below.

